

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemójió celo leto . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V spravi prejemam mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemójió celo leto . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettirvsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . " 15 "
 za trikrat . . . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznamila, zahvale, esmrtnice itd.:
 enostolpna pettirvsta po 20 vin.
Poslano:
 enostolpna pettirvsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 186.

Današnja številka obsega 4 strani.

Avstrija se je našla.

V teh usodnih, resnih in zgodovinskih časih, v katerih gleda ves svet na avstrijsko monarhijo in na njene narode, v teh časih, ko so proglasili sovražniki našo državo za grob, v katerem ni življenja in iz katerega ni vstajenja, v časih, ko so naši sovražniki vrgli kocke, da bi vladjali za našo suknjo, v teh časih se je naenkrat stresla Evropa in vsa začudena vidi, da je grob prazen in da stoji na njem velikan. In ta velikan je avstrijska monarhija.

Danes je vsa avstrijska monarhija samo ene misli in na jeziku vseh samo ena beseda: Trd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadar je braniti domovini naši pravdo. Jekleni smo postali in veliki, veliki tako, da s ponosom lahko trkamo na junaška avstrijska prsa pred celim svetom.

Najprej eno besedo naši armadi! Pozdravljena! Okoli nje se zbira naše upanje, na njo se ozira vsa naša zemlja kakor na varen jeklen stolp, ki jo varuje in brani pred ropa željnimi sovražnikom. Dovolj je že zasmeha, dovolj je sramotenja in izzivanja, dovolj je potrpežljivosti in mehkih besed, dovolj je izgubljenih milijonov gospodarsko uničenih eksistenc in propalih gospodarstev! Našo trgovino in obrt nam duše, nas zasmehujejo, iz Belgrada nam pošiljajo bombe, revolverje in morilce, plemenito kri naše cesarske hiše prelivajo! Naprej ne gre več! Tako življenje je nezno, ker ni življenje, ampak počasno umiranje. Na naših mejah nam sede in čakajo pritlikavci, da bi nam trgali kos za kosom iz našega hrpta!

Naš cesar je knez miru, ne prinaša vojske nikomur, tudi Srbom je ne prinaša. Hoče pa, in to je naloga vseh vladarjev, da žive njegovi narodi v miru in da je naša zemlja varna. To zahteva naša monarhija od Srbov, ker mora to zahtevati, drugače je njena eksistenca v nevarnosti. Gre se za eksistenčne pogoje naše države. Srbi naj volijo. Minute se stekajo, ura gre na polnoč in potem ne bo več časa. Kar ni dosegla lepa beseda, grozi vzeti meč. Ni še potegnjen iz nožnice in želimo, da bi ne bil, ker vreže na obe strani. Naša armada je pripravljena, naj bo pozdravljena! Upajmo, da bo že njena priprava uklonila hrbet našim sovražnikom! Če ne, Bog ž njo!

Druga beseda našemu narodu. Krvi nima rad, zato je tako na slovesen način obsodil tiste, ki so jo zadnji čas

prelili na sarajevskih cestah. Pljugh je njegovo orodje in tiha vaška idila, pesem njegovega srca. Ali kadar se gre za čast in obstanek države, kadar se gre za to, da se potepta in pomandra krvava krivica, kadar vidi prelivati nedolžno kri, takrat pokaže hrabrost in neustrašenost leva. Avstrijska država se ni še nikdar varala nad nami, se tudi topot ne bo. Se nikdar ni trkala na našo zvestobo in junaštvo zaman, tudi topot ne bo. V nas je veliko jekla in veliko ognja, položili smo ga na oltar! Kdor živi v teh dneh na Kranjskem, je priča tega.

Avstrija se je našla. Kakor so resni časi, potresljivi dogodki in bodočnost neznana, ali eno samo mogočno čustvo preveva srca vseh Avstrijcev: Avstrija se je našla. Našla se je ob nevarnosti v ljubezni in edinosti. Pozabljeni so prepri in mogočen, ognjen plamen spaja danes srca vseh narodov in slojev, plamen iskrenosti in ljubavi, vneme za čast in moč skupne domovine. »Edinost Avstriji je vez, Edinost Avstriji je jez, Edini gremo zanjo v boj, o Avstrija, Ti dom si moj.«

Noga avstrijskega vojaka še ni prestopila meje srbske zemlje in kralj Peter, njegova vlada in njegovo oborožena moč je že zapustila Belgrad, prestolnico kraljevine. Kotišče bombavšev in revolverskih junakov, ognjišče protiaustrijskih spletk in kovarstev, je že zapuščeno in osamelo. Avstrija se je našla edina in njena moč je silna in orjaška, še predno se je vzdignila.

Veliki časi so, zgodovina se dela. Naša domovina, mogočna monarhija se giblje te dni kakor velikanski kolos, kakor velikanski, orjaški titan stopa. Ozemlje se stresa kakor ob potresu, kamor stopa, in sledovi se poznajo vsepo vsodi. Meči se brusijo, jeklo klepeče, solze leskečejo in srca trepetajo. Bog z nami in z našo domovino! Varuj nas in naše junake in vrni nam dneve staroslavne in srečne Avstrije!

Živela Avstrija! Doli s Srbijo!

Iz cele dežele se nam poroča o velikanskem vojnem navdušenju našega naroda. Rezervisti — kakor jim je sicer težko zapustiti svoj dom — prihajajo radevolje, polni bojnega razpoloženja. Fantje pa, ki še niso dosegli vojne starosti, se oglašajo kot prostovoljci. Vrskaje in prepevaje prihajajo rezervisti v Ljubljano. Celo noč je trajalo to vrvenje. Zavrela je junaška kri. Vse hrepeni za tem, kaznovati cinično-hudodelsko Srbijo, to banditsko državo, ki je garja na telesu Evrope, sramota za kulturo današnjega veka. Za

naše liberalce pa »kulturno središče Jugoslovanov«. (Opomba stavca.) — Ni je države v celi Evropi s Turško vred, kjer bi se dosledno delalo s takimi banditskimi sredstvi, kakor v Srbiji. Bombe in revolverji so kulturna sredstva te kompanije. Hladnokrvno so nam pomorili našega prestolonaslednika Franc Ferdinand in njegovo soprogo — v zahvalo, da je Avstrija skozi stoletja ščitila Srbe zoper Turke, da je po Slivnici rešila obstoj srbske države, da je s svojo pasivnostjo v balkanskih vojskah omogočila nerazmerno povečanje srbskega teritorija. A kdo bo iskal hvaležnosti pri državi, ki je imela vse uspehe in prvi balkanski vojski zahvaliti izključno brezglednemu bulgarskemu junaštvu, ki pa je v zahvalo za to prelomila pogodbo, sklenjeno pred vojsko glede razdelitve Macedonije, s cinično brezvestnostjo požrla dano besedo in se zvezala z zagriženimi sovražniki Slovanov, Grki in Rumuni, da so s trojno premočjo oropali Bulgarijo uspehov njenega junaštva. Lep kos jugoslovanskega sveta je tako prišel v krepnje narodnih sovražnikov. Srbija je država Judežev, stalna sramota na telesu jugoslovanstva.

Klic živio Avstrija se razlega po celi deželi. Z junaško samozavestjo sledijo naši možje in fantje klicu sivolasega vladarja, ki je cesar miru, a mora voditi vojsko, prisiljen po brezstidnih hudodelcih. Če je kdaj ena vojska bila pravična, je vojska proti Srbiji, tej sramotni državi, ki živi samo od umora, sleparije in verolomstva. **Ta država mora biti ponižana, to je edina pot do resničnega, trajnega miru.** — Mi hočemo mir — a trajen, resničen, zanesljiv mir, ki ga pa nikdar ne bo, če bi Evropa na sebi trpela banditsko srbsko gnezdo. — Hvala našemu presvetlemu cesarju, da je v obrambo in čast skupne domovine prijel za meč! Junaška Kranjska mu sledi, njeni smrtno-pogumni sinovi so pripravljani, kakor v preteklih časih, učiniti čudeže junaštva. Sinovi in vnuki bodo delali čast svojim očetom in dedom. Nikdar ni kranjski vojak pokazal hrpta sovražniku in ga ne bo. Kranjska je in ostane ponos Avstrije, neprecenljiv biser v habsburški kroni. **Živela Avstrija — smrt sovražnikom!**

Bojni grom.

Krvava pesem do nebes
 upije;
 Kri Ferdinandova je vmes,
 Zofije.

Zvali ste nas dolgo dni
 na klanje . . .
 Iz dolge vstali smo noči
 in spanja.

S kanoni vas pozdravimo
 vi Srbi;
 dom hladen vam postavimo
 ob vrbi . . .

V imenu božjem pride k vam
 armada
 pogledaj, kaj se sveti tam
 z Belgrada.

Očistimo vam sveti križ
 od práha,
 za nas je bojni grom in piš
 brez stráha.

Nožnicam meč izderemo
 bliskávi,
 da préstol vam operemo
 krvávi.

Z zeleno vas odenemo
 odejo:
 na veke vam zaklenemo
 vso mejo.

Pravično stare plačamo
 dolgove;
 zmagalci spet se vračamo
 v domove.

Presvelil cesar kliče nas . . .

Po deželi se je raznesla vest o mobilizaciji in morebitni vojski včeraj dopoldne bliskovito. Med ljudstvom je nastalo pravcato vojno razpoloženje. Županstva in okrajna glavarstva, ki so uradovala včeraj celi dan, so bila oblegana od ljudi, ki so prihajali iskat navodil in poročil. Vpoklicani možki so se jeli pripravljati na odhod. V mnogih krajih so se jeli zlasti mladi fantje oglašati kot prostovoljniki. Na vseh postajah je bila včeraj velika gneča in vlaki prenapolnjeni. Ko so vozili včeraj popoldne gorenjski vlaki proti Ljubljani, so ljudje ob progi na mnogih krajih pozdravljali odhajajoče z mahanjem z robci, mladina pa s cvetjem in zelenimi vejicami. Zlasti se je opazilo to ob progi od Škofje Loke do Ljubljane. Po vaseh se je včeraj cel dan glasila pesem in ukanje fantov. Razpoloženje zlasti med mladimi je navdušeno. **Slovensko ljudstvo je dvignilo za svojega cesarja in ljubljeno Avstrijo!** Vsa naša zemlja odmeva navdušenih poklikov, solze mater brišejo junaki z glasovi svojih pesmi. Iz vseh vlakov, ki vozijo mimo Ljubljane, doni slovenska pesem, narodna pesem se vrsti za patrijotičnimi. »Fantje pa žvižgajo in pojo . . .«

Ob železniških progah se vrste ginjaivi prizori. Z gorenjske proge se nam danes poroča: Na vseh postajah vse polno ljudstva, možje mahajo odhajajočim s klo-

LISTEK.

Ruska nevarnost

je za našo državo brez dvoma velika. Treba je, da se vprašamo, kaj je temu vzrok in kako bi se dala nevarnost odstraniti mirnim potom?

»Slovenec« je v navedenem slučaju pokazal na sedanjo tretjo dumo, katero je imenoval »popovsko-kmečko« dumo, ter opozoril nanjo kot na žarišče te nevarnosti.

Najnovejši ruski imperializem in nacionalizem se brez dvoma izžareva in osredotočuje v tretji dumi, toda vzrok in neposredni povod leži še drugje. Sedanjo dumo bi najlozje imenovali »popovsko-črnototnijsko dvorjanko«. Prva duma je bila izrečno kmečka, v nji je pri volitvah odločil kmet in bila je duma »trudovikov« ter socialnih revolucionarjev. Pri volitvah v drugo dumo je imel še glavno besedo kmet, toda vlada je volilni sistem še v toliko spremenila, da je prišel do znatnega vpliva tudi izobraženec in polizobraženec. Radi tega je druga duma bila kadetovska ali kakor bi mi rekli:

liberalna. Pri volitvah v tretjo dumo je pa vlada sukala volilni sistem na vse strani tako, da so volitve izpadle po njeni volji. Splošno je kmeta potisnila nazaj ter se oprla na od vlade odvisno duhovščino in dvorjanstvo, ter na takozvane monarhistične organizacije, ki so ustanovljene od vlade, ter se njeni skrajni del imenuje tudi »črna stotnja«.

Tretja duma je torej več ali manj taka, kakor jo je hotela imeti vlada. Imperializem in nacionalizem, ki puhti iz sedanje tretje dume, je torej isti duh, ki prešinja tudi ruske vladne kroge.

Kaj je torej vzrok, da je zažarel ta nacionalizem in imperializem v sedanjem času v tako jaskravi luči?

Prvi vzrok leži po mojem mnenju že v ruski državni ideji s a m i. Rusija se mora neprenehoma širiti. Kakor hitro bi izgubila duha ekspanzije, bi pričela propadati. Bivajo časi in nastanejo leta, ko se ne širi dejansko, toda vedno obdrži duha ekspanzivnosti. Ruski »dvorjan« hoče edino le »služiti«, to je, biti v državni službi. Ima morda doma velika posestva, toda jih ne vidi nikdar, da jih v najem, sam pa služi, vse eno kje: v Peterburgu ali na Kavkazu, na Poljskem ali v Sibiriji. V kolikor bolj oddaljenem in šele

sveže zavojevanem kraju »služi«, toliko ljubše mu je, ker toliko hitreje napreduje in obogati ter se proslavi. Rusija mora torej zavojevati vedno nove pokrajine, da ima kje nastaviti vedno naraščajoče množice svojega činovništva-dvorjanstva. To gre vedno dalje skoraj avtomatičnim potom. Iz tega je nastal neke vrste ruski državni mističizem, to je prepričanje in vera, da ima Rusija nalogo od višjih moči, da se širi vedno dalje, skoraj do neznanih mej.

Drugi vzrok ruske ekspanzivnosti so ognjene razmere na Ruskem samem. Ruski državni imperializem in ruska ekspanzivnost je neke vrste ventil za domače razmere. Kadar se je nabralo preveč eksplozivnih snovi in grozi nevarnost, da izbruhne revolucija, ni boljšega sredstva, kakor na novo razžareti ruski nacionalizem in imperializem. Ruski revolucionarji vedo to dobro in radi tega ne črte ničesar tako zelo, kakor pa to gibanje. Zadnjič je Stolipin uspešno uporabil ruski nacionalizem, da je zadržal revolucionarno gibanje. Sedaj se na Ruskem revolucija organizuje na novo in radi tega vzbuja tudi vlada na novo nacionalistične in imperialistične težnje,

Tretji vzrok bi bila verska ideja. Ta ideja, združena z rusko državno mislijo, je med ruskim ljudstvom jako životvorna in zamore globoko pretresti narodno dušo. V zadnji rusko-turški vojski ni delovala toliko slovanska misel, kakor pa verska ideja, zavest, da pravoslavni kristjani trpe pod mohamedanskim jarmom. Ako bi bili balkanski Slovani recimo luteranske ali tudi katoliške vere, bi se ruski narod ne bil toliko navdušil za njegovo rešitev. Pravoslavna vera je po ruskih pojmihi tesno združena z državno mislijo. Rusa torej razburja že samo to, da bi bil pravoslaven narod podložen ljudem druge vere. Koliko bolj ga mora torej razburjati, ko sedaj neprenehoma sliši in čita, koliko »trpe« ruski pravoslavni ljudje v Galiciji in na Ogrskem radi svoje pravoslavne vere. Ta navidezna preganjanja pravoslavnih kristjanov v naši državi so zelo huda. agitacijska sredstva ruskih vladnih krogov zoper našo državo. Ako bi se ruskim vladnim krogom ne zdelo potrebno agitirati in razburjati ljudstva zoper našo državo, bi ljudstvo ničesar ne vedelo o teh dozdevnih preganjanjih in se seveda tudi ne razburjalo.

(Dalje.)

buki, ženske z robci in zelenimi vejicami. Otroci stoje ob progi in mahajo z ročicami proti vlakom, ki so natlačeno polni in v katerih kar kipi navdušenja. Opetovano se čuje vzneseno peta hrvaška himna »Liepa naša domovina...«. Tujci, ki hite domov, izražajo soglasno svoje občudovanje nad tako enodušnim, velikanskim navdušenjem ljudstva. Na postajah stoje naši župani, duhovniki in drugi velmožje, ki se poslavljajo od vpkoklicancev. Pretresljivi prizori! V Kranju je vpkoklicance danes zjutraj spremila godba na kolodvor; tudi z drugih krajev poročajo o istih prizorih. Kjer imajo godbe, povsod svirajo ob slovesu godbe domoljubne koračnice.

In v Ljubljani! Vse ulice polne ljudstva. Kar valovi ljudstva po Ljubljani, v uredniško našo sobo prodira petje, pokliki, vriskanje... Nekateri jo kar po svoje režejo: »Sedaj bo pa videl Srbič mlad, kaj se pravi cesarja draž' in druge slične, ki se porode v navdušenju in romajo dalje. Pozna se, da to navdušenje ni hipno porojeno, vidi se iz njega globoka resnost, ki je dolgo časa čakala, da si more dati duška.

In v trenotkih, ko je zbarala Avstrija svoje sile in so združeni njeni narodi v soglasni odločnosti, je bil včeraj v Lurdu eharistični kongres. Mariji, zaščitnici Avstrije, so naši zastopniki na tem kongresu položili v roke bodočnost Avstrije in naše domovine.

Narod! Nastopili so za tebe odločilni časi! Gre se za tvojo bodočnost. Ravno sedaj je prišel čas, kjer je morebiti odvisna od tebe ne samo tvoja lastna bodočnost, ampak tudi bodočnost katoliške cerkve. Resni so časi! Četa tvojih sinov in hčera z nadpastirjem hrvaškega in slovenskega naroda z knezoškofo Jegličem na čelu pošilja ta čas v Lurdu vroče molitve in navdušene pesmi k tvojemu Kralju in prsveti Hostiji in Kraljici Slovencev in Hrvatov Mariji, da bi v teh težkih in usodnih dneh dasta vso moč, da moreš izvršiti svojo domovinsko in katoliško dolžnost — za vero, cesarja in domovino!

Navdušenje za pravično stvar.

Toplice. Poročilo, da so se prekinile diplomatske zveze s Srbijo, je tu vzbudilo tudi pri gostih iz inozemstva velikansko navdušenje. Godbe svirajo le cesarsko pesem in druge domoljubne koračnice.

Dunajsko Novo Mesto. Poročilo, da so se prekinile diplomatske zveze med Avstro-Ogrsko in Srbijo, se je tu z velikanskim navdušenjem sprejelo. Velikanske množice korakajo po cestah, kličejo živio Avstrija! Proč s Srbijo! Polnočje je bil še glavni trg poln navdušene množice.

Trst. Na borzi in v njeni okolici, kakor tudi na glavnih ulicah in v javnih lokalih se je 25. t. m. zbrala velikanska množica, ki je z zanimanjem čitala došle brzojavke. Proti polnoči je do tisoč oseb pevaje cesarsko pesem in klicujoč živio Njegovemu Veličanstvu cesarju in Avstro-Ogrski korakala k srbskem konzulatu in dosegla, da so odstranili srbski grb. Poizkusa prodreti pred ruski konzulat, je policija preprečila. Množica je nato prepevala pred namestništvom cesarsko pesem in druge domoljubne pesmi.

Gradec. Navdušene proklamacije prebivalstva ob prekinitvi diplomatskih zvez s Srbijo so trajale kljub dežju čez polnoč. Na cestah in v prenapoljenih gostilnah in kavarnah se je poročilo z navdušenjem sprejelo. Ko se je v kavarni Kaiserhof izvedelo, da je mobilizirano, so gostje spotoma vstali s svojih sedežev, peli cesarsko pesem in klicali živio monarhiji. Meščani in častniki so se objemali.

Gradec. (Kor. urad.) Pred palačo, v kateri stanuje namestnik grof Clary, so bile velikanske manifestacije. Govorili so se navdušeni govori in pela cesarska pesem in Princ Evgenova himna. Navdušeno je množica klicala živio cesarju. Dopoldne se je prijavljalo kljub dežju prebivalstvo v velikanskih množicah pri civilnih in vojaških oblasteh. Kljub nedelji so preredili listi posebne izdaje z najnovejšimi poročili. Navdušenje za vojsko je nepopisno.

Za čast Avstrije.

CESAR.

Bad Ischl. V nedeljo 26. t. m. je bil naš cesar ob 6. zjutraj pri tih sv. maši. Nato je sprejemal poročila.

ZAKLJUČITEV DRŽAVNEGA ZBORA. Dunaj. Predsednik državnega zbora dr. Sylvester je obvestil poslance, da je bilo 25. t. m. zasedanje državnega zbora zaključeno.

ODLOČNI ČEŠKI GLASOVI ZA NAŠE PRAVICE.

Praga. »Narodni Listy« pišejo: Ne izgubimo upanja, da se še spor mirno reši, dokler ne izbruhne vojska med našo monarhijo in srbskim kraljestvom dejansko.

Niti to, da je odpotovala srbska vlada iz Belgrada in tudi ne odpotovanje barona Giesla niso taka dejstva, da bi se iz njih morala razviti vojska. Srbija se mora prepričati, da miroljubna Evropa zdaj ne stoji na njeni strani. — »Narodni Politika« izvaja: Še zdaj upamo na to, da če pride do vojske s Srbijo, bo trajala le malo časa in ne bo stala veliko žrtve ljudi. — »Čech« piše: V sedanjih važnih dogodkih nastopa naša država za pravično stvar, ki je važna za obstoj države, ki mora braniti svojo avtoriteto in svojo stvar. Za nadaljnji razvoj nismo mi odgovorni. Zdaj se moramo zbrati okoli svojega cesarja in da dokažemo svojo požrtvovalnost in zvestobo in da položimo naše premoženje in kri na žrtvenik. — »Hlas Naroda« izvaja: Češki narod je dolžan, da odklanja svoje zveze in simpatije nasproti državi, o kateri je gotovo, da je sokriva ob umoru našega prestolonaslednika. Jasnó je, da je obolela srbska država za mrzlico in da je zato izpostavljena usodi: vojska ali ponižanje. Te posledice je srbska država sama zakrivila. Gotovo smo mi zvesti jugoslovanski ideji. Obžalujemo blodnjó slovanskega naroda. A če nam je na izbiro dano, da volimo med platoničnim čuvstvom narodne simpatije in dolžnosti do države, se niti trenutek ne premišljamo, da se postavimo na stališče države, da se priglasimo na njeno stran kot borilci za vzdržanje naše nedotakljivosti in da njeno čast branimo. Ni še vojske, tudi se še ne more reči, da mora priti do nje. A tisti milijoni, ki so čitali ultimát, stoje na strani Avstro-Ogrske in pritrjujejo, da mora končno Avstro-Ogrska nastopiti z največjo odločnostjo, ker je v svoji pravici in ker ne moremo več trpeti, da bi teptali še naprej čast naše države. — »Bohemia« piše: Upanje, da se ohrani mir je popolnoma uničeno. Bodoče ure morajo dovesti do dejanskega izbruha vojske. Mi moramo v tem trenutku ohraniti tisto mirnost, s katero mora tisti, ki je močan in ki se svoje pravice zaveda, čakati na dogodke, ki morajo priti z zmerno samozavestjo, ki izvira iz zavesti, da zastopamo dobro stvar, ki se splošno odobrava. Naše podvzete seveda ni lahko in brez nevarnosti. Mi zaupamo naši dobri na celem svetu ugledni armadi in upamo, da Srbijo premagamo in da spor temeljito dokončamo. To upanje se pa le izpolni, če se kak tretji ne bo vmešal v spor, o katerem se ne gre za to, da pridobimo dežele in moč, marveč gre le za čast in za ugled. Rusija se bo morala odločiti, če odobruje kazensko ekspedicijo Avstro-Ogrske proti ognjišču moralnih napadov in veleizdajalskih načrtov kot spokorno akcijo in če prevzame odgovornost, da zaznamovanim zločincem na ljubo strmoglavi Evropo v zmedo vseh proti vsem. Naj pride karkoli, ne stojimo sami. Še se mora upati na to, da se spor lokalizira. Ohranimo to upanje.

KAKO JE BILO VCERAJ V PULJU.

Pulj. V nedeljo zjutraj okoli šeste ure zjutraj so začeli po mestu nalepljati letake, s katerimi se naznanja mobilizacija. Letake so nalepljali po mestu mestni stražniki. Da se je nalepljanje hitreje izvršilo, so se policiji dodelili izvoščeki. Poleg stražnikov so se vozili v izvoščekih tudi trobentači požarne brambe, kateri so s trobentami opozarjali občinstvo na izvanredni dogodljaj. V druge, puljskemu okrajnemu glavarstvu podrejene občine so se odpeljali redarji z avtomobili. Tudi tam so bili dodeljeni trobentači, kateri so med potjo oznanjevali mobilizacijo. Povsod se je videlo pred lepaki velike gručé ljudi, od katerih so padale pikre opazke na Srbijo in Srbe, katera nosi po storjenih zločinih edina odgovornost za vse, kar se bliža.

Komaj so se nalepili lepaki, kateri naznanjajo mobilizacijo, že so se oglasili pekovski mojstri s podražitvijo kruha. Kam bo to vodilo, če ne bodo poklicane oblasti opozorile s pismeno naredbo pravočasno gotove stroke, da se na ta način ne sme izrabljati položaja, v kakršnem se nahajamo. Tu je nujno potrebna odpomoč.

NAŠE DENARNE PRIPRAVE ZA VOJSKO.

Za vojsko je potreben denar. Avstrijski in ogrski finančni minister bosta vsekakor še te dni podvzela potrebno, da si preskrbita denar. Voditelj avstrijskega finančnega ministra, baron Engel, je že 25. t. m. s pošto hranilnico kot načelnico avstrijskega konzorcija stopil v stik in jo obvestil, koliko da bo potreboval denarja. Predvsem potrebuje okroglo 300 milijonov kron. Poštna hranilnica se je že pogajala z dunajskimi bankami, ki so predlagale, da naj se izdajo 5% zakladne zadolžnice za dobo dveh let, ki se bodo prodajale doma in v inozemstvu in se zato glase na zlato. Tudi ogrski finančni minister izda najbrže v kratkem zakladne zadolžnice, ki bodo najbrže tudi 5%. Poleg teh vsot pa razpolagata obe finančni upravi z zelo izdatnimi denarnimi sredstvi. Poštna hranilnica je zadnje čase iz bank dvignila do 282.000.000 kron. Odpovedala je tudi več dolgów. Ima pa avstrijski finančni mini-

ster še 100.000.000 kron iz zadnjega posojila za zakladne zadolžnice. Obe vladi imata pri Avstro-ogrski banki naloženo 200 do 250 milijonov kron. Vsekakor smo za vojsko v denarnem oziru prav dobro preskrbljeni.

RAZPOLOŽENJE V SRBIJI IN ČRNIGORI.

Iz Belgrada se poroča z dne 25. julija: Kdor je videl Belgrad v dneh velikega razburjenja n. pr. 11. februarja 1909 ali 30. septembra 1912, ta ga danes ne bi več spoznal. Takrat je bilo vse ljudstvo na cesti, danes so vse ulice in ceste izzemši najbližjo okolico avstro-ogrškega poslanštva popolnoma prazne. To je Pašičevo delo. Belgrajsko prebivalstvo je bilo že pred 14 dnevi pripravljeno na to, da pride do vojske z Avstrijo, zato se ni posebno čudilo, ko se je izselil iz Belgrada dvor in vojna uprava. Arhivi, glavne blagajne itd. so že od leta 1909, v Nišu, od leta 1913, pa deloma v Skoplju, in dvor sam je že pred petimi leti vse svoje dragocenosti poslal v Niš. Belgrajska garnizija, ki sestoji iz 1., 5., 13., 19. in 21. pešpolka in 3. konjeniškega polka, je dobila povelje za odhod. Po ulicah ni videti nobenega častnika oziroma vojaka. Nasprotno so pa vsi javni lokali prenapolnjeni: »Vojska z Avstrijo!« — so klicali preje. Danes se ne čuje nobenega takega ali podobnega klica. Avstro-ogrsko poslanštvo je zastraženo. — Naenkrat se izpremeni situacija. Ministrski predsednik Pašič se pripelje v avstro-ogrsko poslanštvo. V trenutku so vse ceste in ulice polne. Pašič pride že po 10 minutah iz poslanštva. Vse napeto čaka, kaj bo. Pašič se dvigne v vozu in zakliče: »Čast Srbije je rešena!« Množica zahteva pojasnil. Pašič kliče samo: »Narazen! Vsak naj stori svojo patrijotično dolžnost! Nobenih nasilstev napram avstrijskim državljanom!« — Še par ur in iz avstro-ogrškega poslanštva se pripeljejo tri kočije. C. in kr. poslanštvo zapuša Belgrad. Med ljudstvom se čujejo vesti, da bodo Avstriji še tekom noči primarširali v Belgrad. Kljub temu je vse mirno. Trgovine so odprte.

Cetinje. Poročilo o noti Avstro-Ogrske je došlo dne 23. t. m. ob 10. uri ponoči. Takoj se sestane ministrski svet in izdajo se mobilizacijska povelja. Črnogorska armada šteje 55.000 mož, od teh jih je 30.000 na meji. Avstro-ogrski državljanji so dobili povelje, da morajo tekom 48 ur zapustiti Črnogoro. Vrhovno poveljstvo je prevzel prestolonaslednik Danilo. Izdalo se je povelje, ves promet z Dubrovnikom ustaviti.

SODBA O POLOŽAJU NA DUNAJU.

Dunaj. Diplomacija dela s polnim parom na to, da se vojska lokalizira. Osobito v Parizu delajo na to, da bi spor med Avstrijo in Srbijo ne dovedel do svetovne vojske. Francoski mogotci so prestrašeni, da bi zveza z Rusijo dovedla do svetovne vojske. Vse je od Rusije odvisno. Če v Peterburgu mobilizirajo, je katastrofa gotova reč. Pariški in londonski kabinet vplivata na Rusijo, da se ne zavzame preveč za Srbijo. Ob Nevi se bore za uveljavljenje svojih mnenj različni nasprotujoči se vplivi in lahko le slučaj odtrga kamen, ki izprozi plaz. Od carjeve odločitve je odvisen svetoven mir.

ITALIJA DRŽI Z NAMI.

Dunaj. Kraljevska italijanska vlada je doposlala c. in kr. vladi izjavo, da bo v eventualnem oboženem konfliktu med Avstro-Ogrsko in Srbijo zavzemala prijateljsko stališče, ki odgovarja zveznemu razmerju. Ta spontana izjava se pridružuje dostojno s po celi monarhiji navdušeno sprejeto izjavo zvestobe Nemčije in se je odgovor na preizkušena naziranja Avstro-Ogrske sprejel z zadovoljstvom in s hvaležnostjo.

ITALIJANSKO JAVNO MNENJE.

Rim. Merodajna mesta še niso izgubila vsega upanja, da se še mogoče posreči, če že ne ene vojske, da se konflikt vsaj izolira. Listi naglašajo, da razpolaga Avstro-Ogrska z gospodarsko zatvoritvijo ob Donavi in z drugimi nasilnimi sredstvi, da prisili Srbijo, da bi tudi držala, če sprejme pogoje. Spor se more samo tako rešiti, da dobi Avstro-Ogrska mirovna jamstva za bodočnost. Italija stoji zvesto v tej zadevi na strani svojega zaveznika.

DI SAN GIULIANO SE VRNIL V RIM. Rim. Italijanski zunanji minister di San Giuliano se je vrnil iz toplíc v Fingiju domov.

BULGARIJA OSTANE NEVTRALNA. Sofija. Na vprašanje tukajšnjega srbskega poslanika je izjavila bulgarska vlada, da v konfliktu med Srbijo in Avstrijo ostane nevtralna.

GROŽNJE V PETERBURGU IN V PARIZU.

Berlin. Presenetljivi poizkusi peterburških časopisov in dopisnikov »Timesa«, ki so hoteli napraviti na Dunaju in v Berlinu vtis, da stojimo neposredno pred

rusko akcijo, se na merodajnem mestu z vso hladnostjo sprejemajo. Avstro-ogrsko noto so sprejeli na uradnih mestih v Parizu in v Peterburgu primerno mirno. Ta vtis se je dosegel, ker se je zadnji čas tako v Parizu kakor tudi v Peterburgu povedalo, da zavzema Nemčija stališče, da se mora spor med Avstro-Ogrsko in Srbijo omejiti na ti dve državi in da se ne sme vanj nobena tretja stran vmešavati. Nemčija je tako Rusiji kakor Franciji naznanila, da bi vmešavanje kake tretje velesile pomenjalo za Nemčijo zvezin slučaj v vseh svojih posledicah.

RUSKI POSLANIK DOŠEL NA DUNAJ.

Dunaj. Ruski poslanik Šebeko je došel danes ob 7. uri zjutraj na Dunaj. Krogi ruskega poslanstva presoajo položaj zelo pesimistično.

VELEVAŽNA IZJAVA NEMŠKE VLADE.

Berlin. »Norddeutsche Allg. Ztg.« poroča: Zahteve, ki jih je stavila Avstro-Ogrska radi preiskave o umoru prestolonaslednika v Sarajevu, se morajo smatrati za upravičene, če se te zahteve z vso resnostjo premostrivajo. Udeležba srbskih osebnosti, tudi uradnih, pri zaroti, ki je bila dalekosežno pripravljena proti življenju prestolonaslednika in pri spletkah proti enotnosti habsburške monarhije se je odkrila. Avstro-Ogrska je voljna, da v pogledajo velesile v preiskovalno gradivo, kar dokazuje, da je prepričana o trdnosti svojih poizvedb in o upravičenju svojih zahtev. Če bi kljub pričakovaniju Srbija te zahteve odklonila, upamo, da bodo vlade glede na resnost položaja vse poizkušale preprečiti, da se radi neizogibnih avstro-ogrskih prerekanj ne razvijejo širši zapletljaji.

NAMERAVANA FRANCOSKO RUSKA DEMARSA NA DUNAJU OPUŠČENA.

Berlin. »Lokalanzeiger« objavlja z Dunaja: Zunanje ministrstvo izjavlja, da ni več verojetna demarša, ki sta jo nameravala na Dunaju francoski in ruski poslanik, ker je dvojezveza izprevidela, neuspešnost svoje akcije in se ne namerava izpostaviti po včerajšnjem porazu novemu. Osobito okolnost, ker se Anglija ne udeležuje kampanje, je dvojezveza globoko zadel. Tu so trdno prepričani, da se akcija lokalizira, ker stoji trojezveza neomajno.

POGAJANJA MED NEMČIJO IN ANGLIJO. — SEVERNO MORJE SE NEVTRALIZIRA. — TUDI FRANCIJA ZA VOJSKO NI NAVDUŠENA.

Berlin. Diplomatični krogi izjavljajo kot gotovo, da se Nemčija in Anglija intenzivno pogajata, da se spor lokalizira. Na ta pogajanja veliko upajo, ker po pariških informacijah v Franciji nikakor ne nadvladuje tendenca, da bi radi Srbije dopustili evropsko vojsko. Če bi kljub temu došlo do vojske, bi se izrazila nevtralnost Severnega morja, tako da bi Nemčija nadvladavala s svojim brodomem na tem morju.

RUMUNIJA OSTANE NEVTRALNA.

Bukarešta. Politični krogi so prepričani, da ostane Rumunija v slučaju vojnih nevarnosti nevtralna. Rumunsko časopisje, ki je pisalo še pred kratkim zelo sovražno Avstriji, je pisavo popolnoma izpremenilo. Medtem ko bi oficijozno časopisje rado posredovalo med Srbijo in Avstrijo in ki s esklicuje na prijateljstvo nasproti obema državama, nastopa konservativno in neodvisno časopisje odkrito proti Rusiji in za Avstrijo. Izjavlja se, da ostane Rumunija za slučaj konflikta nevtralna, če se vojska lokalizira. Če pa pride proti vsakemu pričakovanju do evropske vojske, narekuje Rumuniji njen življenjski interes stališče.

NOVA BALKANSKA ZVEZA.

Monakovo. »Bayerische Staatszeitung« poroča, da se je Pašiču posrečilo, da je gradil novo balkansko zvezo proti Avstro-Ogrski, v kateri sta poleg Srbije tudi Grška in Rumunija. Srbija se je odločila za vojsko.

FRANCOSKI MINISTRSKI SVET.

Dunaj. Ob 11. dopoldne včeraj je zboroval francoski ministrski svet.

SPOR MED AVSTRIJO IN SRBIJO OMEJEN.

Dunaj, dne 27. julija. Borzni komisar je izjavil, da je po informacijah, ki jih je dobil na merodajnih mestih skoro gotovo, da se bo spor, oziroma vojska med Avstrijo in Srbijo omejila samo na ti dve državi.

URADNO POROČILO O ARETACIJI VOJVODE PUTNIKA, KI SE JE SMEL VRNITI V BELGRAD.

Dunaj. Korespondenčni urad poroča o prijetu načelnika srbskega generalnega štaba vojvode Putnika s kompetentne strani: Po obstoječih vojaških predpisih se mora v slučaju, če se vojni dogodki pričakujejo, vsak častnik sovražne države, če se nahaja na avstrijskem ali ogrskem ozemlju, takoj prijeti, kar je že dovolj jasno

glede na možnost vohunstva. Srbski višji poveljnik general Putnik se je moral zato v Budimpešti prijeti. Pripomniti se pa mora, da so izmišljena vsa poročila, da je bil prijel general Putnik z brakično silo. Aretacija generala se je samoposebi umljivo izvedla tako, da so se čuvale vse oblike, ki se morajo čuvati glede na njegov vojaški čin. Spremili so ga v budimpeštansko vojaško kazino, kjer so ga sprejeli z vso courtoizijo. Ker preveča avstro-ogrsko armado previteško naziranje, da bi srbski armadi uropala njenega višjega poveljnika, se je odredilo, da je generalu Putniku bilo 26. t. m. omogočeno, da je svoje potovanje v domačijo nadaljeval s posebnim vlakom v salonskem vozu.

KAKO JE BIL PRIJET NAČELNIK SRBSKEGA GENERALNEGA ŠTABA VOJVODA PUTNIK.

»Neue Freie Presse« poroča o prijetu načelnika srbskega generalnega štaba vojvode Putnika: Načelnik srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik, ki se je odpeljal s svojo hčerko danes iz Gleichberga, da potuje v Belgrad, je bil 25. t. m. zvečer ob 10. uri po policiji prijel na kolo-dvoru Kelenföld pri Budimpešti. Ko se je pripeljal graški brzovlak ob 9. uri 52 minut zjutraj v Kelenföld, sta vstopila dva detektiva v brzovlak. Izpredvodniku sta pokazala fotografijo vojvode Putnika in ga vprašala, če se nahaja v vlaku gospod, ki ga fotografija predstavlja. Izpredvodnik je po fotografiji dognal, da se nahaja Putnik dejansko s svojo hčerko in s štirimi drugimi potniki v kupeju I. razreda. Detektivi so ukazali, da se kupe odpre. En detektiv je pristopil k Putniku in ga je srbsko nagovoril. Putnik je skočil s svojega sedeža, sunil je detektiva v prsa in je potegnil revolver, kakor da se hoče ustreliti. Njegova hčerka je pričela medtem plakati. Drugi detektiv je pa prijel Putnika za roko in mu je izvil revolver. Putnik se je zelo branil, padel je na tla, kjer ga je držal detektiv Nemes tako, da je pokleknil na njegove prsi. Prišli so še drugi policisti in detektivi, ki so Putnika nesli iz vagona. Njegova hčerka ga je spremljala neprestano plakaje in kričoč. Pred kolodvorom je čakal budimpeštanski poveljnik podmaršal Sorsich, ki je stopil k njemu in ga nagovoril s besedami: »Ekscelenca, zelo obžalujem, kar se je zgodilo, a postopal sem po višjem povelju. Putnik se je nato udal v svojo usodo. Odvedli so ga na poveljstvo. Njegova hči je internirana v nekem budimpeštanskem hotelu prve vrste.

Budimpešta. Vojvoda Putnik je 26. t. m. kosil s svojo hčerjo v dvorani vojaške kazine. Pri vratih sta stala dva vojaka z nasajenimi bajoneti. Putnik je avstro-ogrski vojaški begunec, rojen v torontalski stolici in govori popolnoma ogrsko. Med rusko-turško vojsko je kot nadporočnik dezertiral čez Donavo. Putnika so, kakor poročano, že izpustili na svobodo in je bil že včeraj lahko v Belgradu. Izpustili so ga, ker se ne obstoji vojno stanje, dasi je lahko videl naše vojne priprave.

VOJNE ODREDBE NA OGRSKEM.

Budimpešta. Ogrska poslaniška zbornica bo odgodena jutri ob 10., magnatska zbornica pa jutri ob 12. opoldne.

Budimpešta. Uradni list objavlja, da je imenovan tajni svetnik poslanec baron Bela Talian tu za vladnega komisarja. Tudi za druge okraje so imenovani vladni komisarji.

PRED DUNAJSKIM SRBSKIM POSLANIŠTVOM OB ODLOČILNI URI.

Ko se je na Dunaju izvedelo, da je Srbija odklonila avstro-ogrsko noto, je vojno ministrstvo obdajalo do 1000 oseb. Množica je takoj pričela peti avstrijske domoljubne pesmi. Na stotine oseb je korakalo proti Dvoru. Policija je medtem odredila velike varnostne priprave pred srbskim poslaništvom, da prepreči morebitne demonstracije. Reklo se je namreč, da hočejo demonstranti korakati proti poslaništvu. Močni kordoni so obdajali poslaništvo in Jovanovičev zasebno stanovanje. Okolu 8. ure zvečer je zapustil srbski konzul v spremstvu enega tajnika poslaništvo. Nosil je v roki potno torbico. V poslaništvu je ostal le en sluga. Srbski poslanik Jovanovič je že popoldne zapustil poslaništvo. Zvečer se je v njegovem stanovanju reklo, da se odpelje s poznim večernim vlakom. Ker je eden njegovih otrok obolel, se je njegovo popotovanje nekoliko odgodilo. Do 10. ure ni bilo nobenih demonstracij.

IZROČITEV POTNIH LISTOV SRBSKEMU POSLANIKU NA DUNAJU.

Dunaj. Dne 26. t. m. ob pol 12. dopoldne so notificirali kraljevskemu srbskemu poslaniku Jovanoviču, da so prekinjene diplomatske zveze in so mu izročili potne liste. Dopoldne je Jovanovič več časa konferiral z ruskim poslanikom Kudaševem.

VOJNA NAPOVED.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča z Dunaja, da Avstro-Ogrska ni niti dolžna napovedati vojske, ker je sicer Avstrija podpisala zapisnik zadnje konference v Haagu,

s katerim se države obvezujejo, da 12 ur prej, predno otvorijo sovražnosti, napovejo vojsko, Srbija pa tega ni podpisala.

SRBSKE VOJNE PRIPRAVE.

Zemun. Srbija je pripravila velike vojne odredbe. Nihče, ki je podvržen vojaščinu, ne sme države zapustiti. Ob bosenski meji popravljajo utrdbe v obrambo. Podonavna divizija je koncentrirana. Poveljuje ji general Janković, predsednik Narodne Obrane, kar je vse presenetilo in ki je z umorom avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda silno kompromitiran.

Belgrad. Tudi drinska divizija je že koncentrirana. Glavni srbski stan je mesto Varjevo.

SRBSKI REZERVNIKI ODPOTOVALI IZ PARIZA.

Pariz. Vsi srbski dijaki in vsi vojaščini podvrženi srbski državljeni so, ne da čakajo na poziv, zapustili Pariz in odpotovali v Srbijo.

DOGODKI V SRBIJI.

Budimpešta. Iz Zemuna poroča »Az Est«: Zadnja ladja se je odpeljala iz Belgrada 25. t. m. ob 10. uri zvečer. Potniki so poročali, da se je odpelovalo zlato srbske narodne banke in da je prestolonaslednik Aleksander odpeljal v Niš. V Zemunu je vse navdušeno. Bogati meščani so dali na razpolago vojaškim oblastem svoje avtomobile in vozove. Pošto so podredili vojaškim oblastem. Večerni ekspresni vlak v Solun ni došel, brzovlak Zemun-Belgrad se ni odpeljal. Eno ura nato, ko se je odpeljal baron Giesl iz Belgrada, so izšle v Belgradu posebne izdaje. Velika množica je korakala pred konak in je neprestano klicala Vojska! Vojska! Zvečer so orožniki delavce odvedli iz tvornic.

Zemun. Iz Carigrada je došel v Belgrad zadnji vlak 26. t. m. ob 10. uri 25 m. V Zemun se ni več peljal.

Belgrad. Ves dan se vrše veliki transporti črt in municije v notranjost dežele. Srbija koncentrira velike množice črt okolu Semendrije in Niša. Za civiliste vozi v notranjost dežele le en vlak na dan. Prestolonaslednik Aleksander je v kraljevem imenu izdal dekret, ki mobilizira celo srbsko armado ter je izdal proklamacijo na srbsko ljudstvo.

Belgrad. Srbska skupščina je za danes sklicana v Niš.

ČRNA GORA MOBILIZIRA.

Cetinje. Srbski kralj Peter in prestolonaslednik Aleksander sta kralju Nikolaju, ministrom, članom kraljeve rodbine in načelnikom strank poslala brzovlake, naj se črnogorska armada takoj mobilizira, da skupno s Srbijo brani srbstvo. Kronska svet je sklenil splošno mobilizacijo črnogorske armade.

MOB V BELGRADU ROPA.

Belgrad. Vse beži iz mesta. Vlade arhive so pod vojaško asistenco prepegljali po železnici v notranjost dežele. Prodajalne so zaprte. Vse je v velikem neredu. V včerajšnjih večernih urah je belgrajski mob pričel v predmestjih ropati po trgovinah. Vojaštvo je moralo nastopiti proti počestnim roparjem, ter je pred neko restavracijo strelija. Tudi v severnem delu so bili nemiri. V neki hiši je izbruhnil ogenj. Garnizija je že v soboto odšla iz Belgrada ter je v Belgradu ostal le mal oddelek vojakov.

OSTRE ODREDBE V ZEMUNU.

Zemun. Tu so danes razpustili razna sokolska društva ter ustavili izhajanje radikalnih listov. Tu živeči Bulgari so priredili demonstracije proti Srbom.

FRANCIJA ZA MIR.

Pariz. Francoski finančni minister je borzi naznanil, da dela Francija na to, da se vojska s Srbijo lokalizira. Francija in Angleška v tem zmislu skupno postopata. Politični francoski krogi sodijo, da do svetovne vojske ne pride. Zato so tu zelo rezervirani, ker imajo poročila, da se Rusija zdaj ne misli da Srbijo izpostavi. Francija vpliva pomirjevalno na ruski kabinet in je že Poincaré v tem zmislu vplival.

RUSI.

Curih. V Švici živeči Rusi so dobili brzovjavne pozive, naj se takoj vrnejo v Rusijo.

Peterburg. V včerajšnji seji ministrskega sveta je izjavil vojni minister, da je Rusija za vsak slučaj pripravljena. V panslavistiških krogih pa se trdi, da je rekel car: Rokavica je vržena in jaz jo pobere.

BRATSTVO TROZVEZE.

Dunaj. Pijeva korespondenca poroča: S silnim sunkom in z energijo, ki imponira celemu svetu, je Avstrija celi Evropi pokazala, da vse zastavi za svoj prestiž, za svojo čast. Ne pride pa v poštev samo ugled monarhije, marveč cele trozveze, ki se je sijajno izkazala. Francosko-ruska alijanca sicer nadaljuje intervencijo, a kakor zatrjujejo poučeni avstrijski diplomatični krogi, brez vsakega upanja na

uspeh. Kraj za posredovanje je v Kragujevcu in v Nišu, naglašajo vladno, odločno a dostojno naši diplomati. Radi Srbije se naši diplomati nečejo več razgovarjati, ker bi se pojasnenje mednarodnega položaja le zavlačevalo in ostala kriza še naprej napeta in bi tudi ne dovedlo do uspeha. Vprašanje, za katero zdaj gre, je kako pokriti velike izdatke, ki jih bo Avstro-Ogrski povzročila delna mobilizacija in ki že zdaj znašajo več milijonov. Samoposebi umljivo mora Srbija pokriti izdatke. Ne more se Srbija temu izogniti. Nasprotovalo se ne bo, če Rusija in Francija, da se prepreči konflikt, ko Srbija sprejme pogoje, prevzameta tudi jamstvo za milijonske izdatke. V Avstro-Ogrski je prodrlo edino pravilno naziranje, da ne bomo mi, marveč da morajo kriti potrebne izdatke tisti, ki so povzročili nemire in nas gospodarsko oškodovali, kar je tudi običaj v mednarodnem pravu. Zdj se o omiljenju kritičnega mednarodnega položaja še ne more govoriti. Srbija se mora podvreči vsem zahtevam, ki so se stavile v noti in mora tudi nositi vse stroške, ki jih monarhiji povzročajo pripravilnost. Če bo kraljestvo onkraj Save še naprej hotelo še nadalje tvoriti netalo na smodnikovem sodu evropske vojske, ne pride do svojega računa, ker bo gospodarsko propadlo. Posredovanja izven trozveze se morejo omejiti le na vzdrževanje evropskega miru in na to, da se lokalizira spor med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

NAJNOVEJŠE IZ NEMČIJE.

Berolin. Šef nemškega generalnega štaba Morke je danes odpotoval iz Karlovih varov v Berolin. V Berolin se danes vrne tudi nemški drž. kanclar. V Berolinu so bile včeraj velikanske manifestacije za Avstrijo. Več tisoč oseb broječa množica je pela avstrijsko cesarsko pesem in kred ruskim konzulatom demonstrativno klicala slavo cesarju Francu Jožefu in »Doli s Srbijo!« Velike manifestacije so bile pred avstrijskim konzulatom. O sličnih manifestacijah se poroča iz vseh nemških mest, posebno iz Hamburga.

OMEJITEV PROMETA.

Dunaj. Pričenši z 28. julijem se po vseh avstrijskih državnih železnicah omeji tovorni in osebni promet.

URADNI LIST O DELNI MOBILIZACIJI.

Uradni list »Laibacher Zeitung« poroča sledeče: Na cestnih vogalih in javnih lokalih so se nabila sledeča naznanila. C. kr. Apostolko Veličanstvo je glede delne mobilizacije odredilo: Upoklicani so po višjem ukazu vse neaktivne osebe, ki spadajo k infanterijskim polkom št. 7, 17, 27, 47, 87 in 97, k lovskim bataljonom št. 7, 8, 9 in 20, k dragonskim polkom št. 5, k poljski artiljeriji polkov št. 7, 8 in 9, k polku havbice št. 3, k gorski artiljeriji št. 4, k bataljonom polka raperjev št. 3, k bataljonu pionirjev št. 3, k trenski diviziji št. 3, k sanitetnim oddelkom št. 7, 8 in 9, k evidenčnem moštvo, ki oskrbuje artiljerijsko zalogo v Gradcu in zalogo živil v Gradcu, polkov deželne brambe št. 3, 4, 5, 26 in 27, poljske artiljerije deželne brambe divizije št. 22 in divizije havbice št. 22. V 24 urah po razglasu teh naznanil morajo te osebe odpotovati in se zgledati na pristojnih mestih.

ARETIRAN SRBSKI METROPOLIT.

Šibenik. Tu so bile izvršene obširne hišne preiskave. Aretiran je med drugimi tudi tukajšnji srbski metropolit, pri katerem so našli bombo. Aretiranih je vsega skupaj 40 oseb.

TUDI KMET SE V RUSIJI PUNTA.

Berolin. Listi poročajo iz Peterburga: Po zanesljivih poročilih zdaj stavekjo delavci v 32. ruskih mestih. Stavke so političnega značaja. Deželo upravljajo agitatorji, ki pripravljajo kmečko revolucijo, za kar je položaj zelo ugoden, ker je v Rusiji slaba letina.

Nikarte dvigati denarjev iz hranilnic in posojilnic.

Denar je v hranilnicah in posojilnicah popolno varno hranjen, veliko bolj, kot doma. Strah, da bi država ali sovražnik zapele denar, je čisto neopravičeno.

Uradno se nam poroča:

Ker se je zaukazala delna mobilizacija, kar pa še ni vojska in tudi ni treba, da bi gotovo tako vsled izbruhnila, bati se je zopet, da nastopi govorica, da naj ima ob času vojske vsak človek svoj denar le pri sebi. Denar pri hranilnicah, posojilnicah in bankah po tej govorici ni varno naložen, ker si ga more država oblast ali pa sovražnik prisvojiti

in tako varčne ljudi ob njih premoženje spraviti.

Da bi si mogla državna oblast ta denar prisvojiti, je popolnoma izključeno, ker imamo člen 5. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, po katerem je lastnina nedotakljiva.

Kar se tiče bojzani, da bi nam mogel denar vzeti sovražnik, je ravno tako prazna. Mirovna konferenca v Haagu je v mednarodni pogodbi določila, da je osebna in občinska imovina nedotakljiva.

Kak namen pa imajo hranilnice in jeli denar pri teh varno naložen? Hranilnice imajo namen v pospeševanje delavnosti in varčnosti dajati vsakemu priliko, nalagati prihranjen denar varno kot kapital na obresti in ga zopet dvigati. Da je denar pri hranilnici popolnoma varno naložen, za to skrbi državna oblast sama, ker ima pri vsaki hranilnici svojega cesarskega komisarja, ki pazi na hranilnično poslovanje. Denar, katerega zaupajo ljudje hranilnicam, seveda ne leži ves v hranilnicah, ker bi sicer ne nosil nikakih obresti. Hranilnici zaupani denar izposojuje se zopet dalje proti obrestim. Kako pa se sme posojevati, to je po zakonu natanko določeno in sicer tako, da je izposojeni denar popolnoma varen. Hranilnični denar je izposojen po največ na zemljišča in sicer tako, da se sme le dve tretjini vrednosti dotičnega zemljišča obremeniti. To je, ako je zemljišče vredno 12.000 K sme hranilnica le 8.000 K posoditi. Pri hišah le do polovice vrednosti, to je na hišo, ki je vredna 12.000 K sme posoditi hranilnica le 6000 K. Za druga posojila so še bolj strogi predpisi.

Zato se lahko reče, da je denar, ki ga je hranilnica izposojila, popolnoma varno naložen. Vložnikom hranilnice se za njihov denar torej ni treba popolnoma nič bati. To kar velja ob času miru, velja tudi ob času vojske, ker si nihče, niti državna oblast, niti sovražnik ne bode upal si prisvojiti zasebno last.

Oni, ki imajo denar pri hranilnicah naložen in ga iz strahu, da ob vojskinem času ni varen, dvigajo, ne škodijo le samemu sebi, ampak tudi svojemu bližnjemu.

Tisti, ki svoj denar iz hranilnic in posojilnic dvigne in ga hrani doma, ne izgubi le obresti, ampak pride tudi lahko ob svoj denar če ga doma tudi še tako varno hrani. Ne glede nato, da se mu denar lahko okrađe, uniči se ta tudi na drug način, n. pr. po požaru ali izgubi itd.

Pri dviganju denarja o velikem navelu pa je nevarno, da morajo hranilnice svoj izposojeni denar dolžnikom odpovedati, ker sicer niso v stanu vrniti denarja vložnikom. Posledica tega pa je za dolžnike zelo osodopolna, ker se ravno ob vojskinem času denarja hitro ne more dobiti in zadnja posledica je, dražba — kant.

Ker je tedaj denar v hranilnicah in posojilnicah popolnoma varno naložen, med tem ko ga doma ne morete tako varno shraniti in ker z dviganjem ne le sebi, ampak tudi svojim sobratom škodujete, pozivljamo ljudstvo, da svoj pri hranilnicah in posojilnicah naložen denar, ako ga neobhodno ne potrebuje, še nadalje pusti pri hranilnicah.

Oni pa, ki raznašajo neosnovano govorico, da ob vojskinih časih denar pri denarnih zavodih ni varno naložen, se bodo brez ozira naznanili sodišču, da jih kaznuje po § 308 kaz. zak., ki pravi:

Kdor z javnim razglaševanjem troši lažnjive, za javno varnost vznemirjujoče vesti, ki niso podprte, ali take govorice naprej raznaša, je kriv prestopka, ki se kaznuje s strogim zaporom od 8 dni do 3 mesecev.

Dnevne novice.

+ Slovensko javnost prosimo blagohotnega oproščenja, da ne moremo po naši stari navadi ustreči tako, kakor bi želeli. Prvič je treba list dati tri ure predno izide v preventivno cenzuro, drugič so vse telefonske in brzovjavne zveze rezervirane državnim in vojaški oblasti in je torej vsled tega skoro nemogoče dobiti hitrih obvestil in stikov s poročevalci. Kljub temu si bomo prizadevali slovensko javnost pravilno informirati o vseh najnovejših in važnih dogodkih.

+ Predsedstvo S. K. S. Z. naznanja, da odpade naznanjeni agrarno politični tečaj. — Tečaj je preložen na nedoločeno čas.

+ Pozor ob železnicah! Še enkrat opozarjamo občinstvo, naj se pazi ob železnicah. Vojaštvo, ki straži železnice, ima strogo povelje, da strelja na vsakega, ki na klic »Halt!« ne obstoji.

+ Iz deželnega dvorca. Deželni odbornik dr. Ivan Z a je c ne uraduje do zopetnega obvestila.

— Srbofilski list ustavljen. Enega najbolj glasnih slovenskih liberalnih srbofilskih listov: »Dan« je državna oblast danes ustavila. »Dan« danes ni več izšel.

+ Ustavljene listi. Državna oblast je ustavila izdajanje socialno-demokratskih listov »Zarja« in »Rudar«. Ustavljen je tudi zloglasni srbofilski list »Glas Juga«.

— **Begunje (Gorenjsko).** Nevihta, kakršne ne pomnijo pri nas stari ljudje, je obiskala našo občino v četrtek, 23. julija, opoldne. Izstopili so hudourniki ter poplavlili ceste. Posebno hudo je narasel sicer prijazen potoček Zlatnica, ki je prestopil v vasi Poljče bregove, se razlil v kleti ter na njive in travnike, katere je deloma opustošil. Odnesele je tudi dva mostova. Škoda si je ogledal še isti večer preblag, g. okr. glavar Župnek iz Radovljice. Povzročena škoda se je cenila na 12.170 K. Med nevihto je strela udarila pri Kureju v Begunjah v zgornje stanovanje, kjer je razbila zrcalo, opraskala zid ter osmodila podobe. Druge škode ni povzročila, pač pa napravila Kurejevi družini mnogo strahu.

— **Št. Rupert.** Grozen ciklon je podrl veliko kozolcev, razkril strehe, podiral drevesa. Škoda je velika, posebno, ker so bili kozolci polni žita in mrve. Vsa dolina je bila v eni minuti v strahu kot bi se svet podiral.

FCM. BARON ALBORI NEVARNO OBOLEL.

— **Poljče pri Begunjah.** V tukajšnjem letovišču g. Valentina Sturm je nevarno obolel tu splošno znani in zelo priljubljeni ekselencja fcm. baron Albori, ki je pred kratkim prišel, kakor vsako leto, tu sem na letovišče. Želimo skorajšnje okrevanje!

Ljubljanske novice.

lj **Umrla** je v Ljubljani gospa Avgusta Žigonova, soproga g. dr. Avgusta Žigona. Pogreb je bil včeraj, N. v m. p.

lj **Ljubljanska električna cestna železnica** vozi samo na progi glavni kolo-dvor—Vodmat.

lj **Južni kolo-dvor** je oblegan od ljudske množice.

lj **Zdravnik dr. Ivan Zajec** ne ordinira do zopetnega obvestila.

lj **Umrla** je včeraj v Ljubljani gospa Viktorija Rantth, stara 74 let.

lj **Regulačna dela** v strugi Ljubljanice kljub malemu številu zaposlenih delavcev le napredujejo. Poglobljenje struge od izliva Gruberjevega kanala v Ljubljanico do deželne brvi čez Ljubljanico med prisilno delavnico in bolnišnico je že malone končano. Peščena tla se še vedno razstreljujejo. Tu prično kmalu obzidavati levi breg Ljubljanice. Obrežni zidovi iz betona v mestu bodo letos dograjeni. Pri šentpeterskem mostu se že stavi zasilni mostiček za pešce, ki bo stal, dokler ne bodo postavili novega šentpeterskega mostu. Most gradi mesto pri vojaškem preskrbovališču. Nov most čez Ljubljanico pri karmelitarcah na Selu se prične graditi bodoči teden. Dela novega šentjakobskega mostu hitro napredujejo. Govori se, da je nova škarpa v Gruberjevem kanalu že tako podplavljena, da jo bodo morali podreti in zgraditi novo.

CERKVENI VESTNIK.

Evharistični shod duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa se bo vršil dne 6. avgusta v Ljubljani. Prišel se bo shod ob 8. uri s sveto mašo v stolnici; ob 9. uri konferenca v knezoškofovi dvorani; ob 12. uri skupni obed; ob 1/3. uri se nadaljuje konferenca; ob 1/4. uri se izpostavi presv. Rešnje Telo v stolnici, adoracija; ob 4. uri litanije. Vljudno so povabljeni vsi duhovniki, četudi niso člani soc. ador. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj blagovoli podpisnemu naznaniti do 1. avgusta. — Flis.

GRĀJA OGOLJUFANA PRI NAKUPU VOJNIH LADIJ.

Mnogo se je že pisalo, da si je Grčija z nakupom dveh ameriških vojnih ladij zagotovila premoč nad Turki. Čudno pa se je zdelo, kako da so hoteli praktični Amerikanci v sedanjem splošnem oboroževanju tako zmanjšati moč svojega vojnega brodogoja. »Kölnische Zeitung« piše, da so Amerikanci ti dve ladji samo zato prodali, ker sta bili popolnoma nerabni. Niste sicer še stari, vendar zelo zastarani. Zgrajeni sta šele leta 1908., a vsa konstrukcija je pogrešana. Hitrosti imata komaj 15 vozlov na uro, ko imajo druge bojne ladje hitrost najmanj 21 vozlov. V viharju se krov zaliva in postaneta ladji nerabni. Amerikanci so hoteli obe ladji za stalno izločiti iz vojne eskadre ter ju prebiti le še za cilj pri mornariških strelnih vajah. Sedaj so pa obe ladji tako srečno in drago prodali. Srbska zaveznica Grčija si je s tema ladjama malo opomogla, pač pa si je zelo olajšala žep.

SRBSKA VLADA V MAKEDONIJI.

Srbi vladajo v Makedoniji z nezaslišano krutostjo in nepredvidnostjo. V enem letu bi radi vse posrbili in odrli. Gledajo le na to, da bi prebivalstvo izželi, ne pa na to, da bi si pridobili zaupanje prebivalstva in skrbeli za red, gospodarski in kulturni napredek. Hrvatski časopisi, celo socialistični, so

pred enim mesecem odločno svarili pred izseljevanjem v novo Srbijo, češ, da so v srbski Makedoniji razmere mnogo slabše, kakor pod Turki. Kdor ni Srb, mora biti pripravljen na najhujše preganjanje. Meseca julija je srbska vlada naložila neznošno visoke davke. Mestu Skoplju so naložili milijon dinarjev davka ter ga tako razdelili, da morajo mali obrtniki in mali trgovci plačati najmanj po 1000 dinarjev. Meščani so poslali deputacijo v Beograd, da protestira proti temu odiranju. V Kumanovem so trgovci v znak protesta zaprli vse trgovine. Sploh si Srbi v blazno krutostjo prizadevajo, da bi razdražili Makedonce. V srbski Makedoniji je vse napeto in nezadovoljno. Pomisliti moramo, da je v novoosvojenih srbskih pokrajinah le majhen del zavednih Srbov; protisrbski elementi (Bolgari, Albanci i. dr.) so v veliki večini. Srbska politika v novi Srbiji je zares brezumno predzna in nevarna. V vojnem času lahko doživijo Srbi neprijetna presenečenja v svojih novih pokrajinah. Bolgarski časopisi splošno pišejo, da na Balkanu ne bo prej miru, dokler ne bodo blazno domišljivi in predrzni Srbi ponižani.

VARSTVO GOLOBOV IN PISMONOŠ.

Štev. 578 1/pr.

Razglas.

Pripeti se, da se golobi pismonoši neopravičeno posejdujejo, love in usmrte. C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani objavlja v varstvo golobov pismonošev sledeče:

1. Vsak golobar ali posestnik golobov mora število istih takoj c. kr. policijskemu ravnateljstvu prijaviti.

2. V smislu § 389. spl. drž. zak. mora vsak ujetega ali najdenega goloba-pismonoša kot najdeno stvar pri c. kr. policijskem ravnateljstvu oddati.

3. V smislu § 383. spl. drž. zak. ne sme nihče tujeega goloba-pismonoša usmrtiti.

Prestopki tega razglasa se bodo po obstoječih predpisih kaznovali.

C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 25. julija 1914.

Cesarski ukaz z dne 25. julija 1914, kako se kaznuje motenje javne službe ali javnega obrata in prelom dolžnosti k dajatvi.

Na podstavi § 14. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem za v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele tako:

§ 1.

Minister za notranje stvari lahko proglasi podjetja, ki so posebne važnosti za državne namene ali za javni blagor, za podjetja, ki stojé pod državnim varstvom.

§ 2.

Javni uradnik, uslužbenec državnega obrata, uslužbenec železnice, plovstvenega podjetja ali podjetja, ki stojé pod državnim varstvom, ki se z drugimi vred v namenu motiti službo ali obrat, brani izpolnjevati svoje dolžnosti, bodisi popolnoma ali deloma ali jih sploh ne izpolnjuje, ali opravlja svoje delo na tak način, ki utegne ovirati službo ali obrat, se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od šestih tednov do enega leta.

(Dalje.)

Išče se snažno

stanovanje

s tremi sobami in pritliklinami za mesec november. Naslovi naj se naznanijo upravništvu »Slovenca« pod št. 2373.

Službe išče

izobražen mož, 35 let star, popolnoma vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, v kaki odvetniški ali notarski pisarni ali pri kakem privatnem podjetju. Plačilo po dogovoru. Naslov pove upravništvu »Slovenca« pod št. 2368.

Mlad trgovski pomočnik

išče službe. Naslov pove upravništvu lista pod št. 2408. (Znamka za odgovor.)

Prodaja se nova

2407

hiša

v Zatičini na Dolevskem 10 minut od cerkve, 20 minut od kolo-dvora. Krasná lega, na zdravem zraku in z lepim razgledom, 6 opremljenih sob, kuhinja in 12 metrov dolg mostovž, 3 obokane kleti. Strelvod, vodnjak, sadni vrt in pod vrtom vinograd s 3000 trtami in mnogo zemljišča. Vse skupaj 2 orala. Vse polje pri hiši. Pojasnila daje Ludovik Rikobelli, Zatičina 34.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo, da je gospá

Avgusta Žigonova

po dolgotrajni bolezni v petek, dne 24. t. m., z Bogom spravljena, izdihnila svojo dušo.

Pogreb bo v nedeljo, dne 26. t. m. pri Sv. Križu v Ljubljani.

Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Petra v pondeljek dne 27. t. m.

V Ljubljani, 25. julija 1914.

2422 Družina Žigonova.

Prevzame se telefon!

Ponudbe na »poštni predal 47«, Ljubljana.

Sprejme se na malo posestvo oženjen

viničar

Opraviti 5 do 7 glav živine. Vinograd en oral. Plača mesečno 70 K in uporaba njive. Naslov pove uprava lista št. 2419.

Iščeta se v večjo trgovino z mešaním blagom krepak

učenec

s primerno šolsko izobrazbo in

trgovski sotrudnik

ki je popolnoma vešč slovensčine in nemščine. Pismene ponudbe na tvrdko Karl Deschman, Železna Kapla na Koroškem. 2420

Potnik za vino

Slovenec, zmožen nemškega jezika, za Kranjsko in Stajersko, ki je več v tej stroki in že potoval v teh predmetih, se sprejme s 15. avgustom oziroma 1. septembrom t. l. proti dobri proviziji, eventuelno tudi proti stalni plači od prvorazredne, dobro poslušajoče tvrdke.

Oglasé se naj le taki gospodje, ki lahko dokažejo, da so dobro vpeljani pri odjemalcih in v stanu število svojih odjemalcev v teh deželah še zvečati. Gospodje, ki hočejo biti stalno nastavljeni, morajo, ako niso na potovanju, tudi v biroju delovati, vsled česar morajo imeti popolno trgovsko izobrazbo.

Gospodom reflektantom, ki so še v službi, je diskrecija zajamčena.

Detajlirane ponudbe z listinami je poslati na Emil Hacker & Co, Trst in Koper. 2386

Razglas.

Krajni šolski svet v št. Vidu pri Zatičini, s tem

preklicuje razpis zgradbe šestrazredne ljudske šole radi vojske in se zgradba preloži na ugodnejši čas.

Krajni šolski svet v št. Vidu pri Zatičini

dne 27. julija 1914.

Ivan Vidergar, predsednik kraj. šol. sveta.

2423

V imenu vseh sorodnikov, prijateljev in znancev javljamo tužno vest, da je naš vzorni narodni delavec, gospod

Ivan Pogorelec

c. kr. poštni pristav v p. in predsednik tukajšnje podružnice Sv. Cirila in Metoda

danes ob pol 3. uri zjutraj previden s tolažili svete vere v 77. letu svoje starosti mirno v Gospodu preminul.

Pozemski ostanki preblegega pokojnika se prenese v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Trajen in blag mu spomin. Skromno je živel in skromna smrt je bila njegova zadnja želja, zato se venci v prid družbi Sv. Cirila in Metoda hvaležno odklanjajo.

Sodražica, dne 26. julija 1914.

2422

Žalujoči ostali.